

Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілернің әдептік нормалары мен міндет-құлық қағидаларын одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы

Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы №153 Жарлығы.

Адамгершілікке, сәкерлікке қойылатын талаптарды арттыру мақсатында мемлекеттік қызметшілердің қасиеттерінің ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:

1. Қосымша бекітілген:

1) Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің Әдеп кодексі;

2) Әдеп жөніндегі уәкілетті туралы ереже.

Сілтеме. 1-тармаққа өзгерістер енгізілді - ҚР Президентінің 2022.02.22 №814 Жарлығымен (алғашқы ресми жарияланған күнен бастап қолданысқа енгізіледі).

2. Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп танылсын осы Жарлыққа қосымшаға сәйкес.

3. Осы Жарлық 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

Қазақстан Республикасының Президенті

Н.Назарбаев

БЕКІТІЛГЕН

Президент Жарлығы

Қазақстан Республикасы

2015 жылғы 29 желтоқсандағы №153

Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексі

Сілтеме. Әдеп кодексіне өзгерістер енгізілді - ҚР Президентінің 2022.02.22 №814 (алғашқы ресми жарияланған күнен бастап қолданысқа енгізіледі).

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметшілерінде ерекше орын алады қоғам. Ол қоғам өмірін қамтамасыз етуден және қоғамдық мүдделерді ең жақсы және тиімді түрде қанағаттандырудан тұрады.

Мемлекеттік қызметшілердің қызметінде не адалдық танытып, Қазақстан халқының бірлігі мен ұлтаралық келісімді нығайтуға үлес қосуға міндеттейді.

Елде мемлекеттік және басқа тұлғаларды, Қазақстан халқының салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын құрметтеуге.

Мемлекеттік қызметшілер өз қызметінде мемлекеттік саясатты ұстануға және оны дәйекті түрде жүзеге асыруға,

халықтың мемлекеттік қызметке, мемлекетке және оның институттарына деген сенімді сақтау және нығайту.

Қоғам мемлекеттік қызметшілерден өз міндеттер мен функцияларын заңға сәйкес сауатты және сапалы орындауын адалдықпен күтеді.

Мемлекеттік қызмет қоғам мен мемлекет тарапынан ерекше сенім болып табылады және қызмет этикасына жоғары талаптар қояды мемлекеттік қызметкерлер.

2. Осы Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексі (бұдан әрі - Кодекс) мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп нормаларын белгілейді және халықтың мемлекеттік органдарға деген сенімін нығайтуға, мемлекеттік органдарда өзара қарым-қатынастың жоғары мәдениетін қалыптастыруға бағытталған. мемлекеттік қызмет және адалдық атмосферасын құру, сондай-ақ әдепсіз жағдайлардың алдын алу мемлекеттік қызметшілердің міндеттері.

3. Кодекстің мәтіні мемлекеттік органдардың ғимараттарында жұртшылықтың қарауы үшін қолжетімді орындарда орналастырылады.

4. Осы Кодексте белгіленген кәсіптік әдеп нормалары міндетті барлық мемлекеттік қызметкерлер үшін.

Мемлекеттік қызметтің этикалық принциптері 2-тарау

5. Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік этикасы мына қағидаттарға негізделеді:

1) ар-ожданлық – қоғам игілігі үшін мемлекетке кәсіби және жауапты қызмет ету;

2) адалдық – өз міндетін не шын көңілмен қарау;

3) әділдік – жеке және заңды тұлғалардың, қоғамдық топтар мен ұйымдардың ықпалына қарамастан заңды шешім қабылдау және кез келген мән-жайларда біржақтылықпен субъективтілікке байланысты адамдарды кемсітпеу;

4) ашықтық – жұртшылықпен жұмыс істеуге және қамтамасыз етуге дайындығының көрсеткіштері өз әрекеттерінің ашықтығы;

5) әдептілік – азаматтарға және әріптестеріне дұрыс және құрметпен қарау;

6) тұтынушыға бағдарлану – сапаны жақсарту бойынша шаралар қабылдау мемлекеттік қызметтердің тұтынушы ретінде халықтың сұранысына толығымен назар аударып, өткініштерді қарау кезінде төрешілікпен қағазбастылық көрсеткіштеріне жол бермеу мақсатында мемлекеттік қызметтер көрсетеді.

Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік этикасының нормалары 3-тарау

6. Мемлекеттік қызметшілерге мынадай талаптар қойылады:

- 1) қарапайым болуға, жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтауға, шындыққа сәйкес келмейтін ақпаратты таратпауға;
  - 2) мемлекеттің мүдделері мен құқықтарына нұқсан келтіретін әрекеттерге қарсы тұруға міндетті азаматтар;
  - 3) заңда белгіленген шектеулерді сақтауға, мүдделер қақтығысын болдырмауға;
  - 4) азаматтармен қарым-қатынаста дұрыстық танытуға, дәрежелік, ар-намысты қорлау, әдепсіздік және дұрыс емес міндетсіздік фактілеріне жол бермеуге, өзіндік әрекеттері мен және міндетсіздіктерімен өз тарапынан сын тудырмауға;
  - 5) ресми этикет пен қызметтік міндетсіздік ережелерін сақтауға, азаматтардың алдында абырой мен беделге айқын нұқсан келтіретін әрекеттерге жол бермеуге міндетті. өздері өкілдер болып табылатын мемлекеттік органдар;
  - 6) өтірік уәде бермеу және өтірік міндеттемелер алмау қызметтік міндеттерді орындауға байланысты кез келген сипаттағы;
  - 7) мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, мемлекеттік қызметшілердің және өзге де адамдардың қызметіне ықпал ету үшін өзінің қызмет бабын пайдаланбауға тиіс қоғамдық және дини бәлестіктерді, басқа да коммерциялық емес ұйымдардың мүдделері үшін жеке мәселелерді, сондай-ақ олармен байланысты мүмкіндіктерді шешу, оның ішінде оларға деген көзқарасты алғы ретте;
  - 8) мемлекеттік мүлкінің сақталуын, пайдаланылуын қамтамасыз етеді мемлекеттік мүлкі тек мақсаты бойынша, қызметтік міндеттерін орындау және рұқсат етілген қызмет үшін;
  - 9) заңсыз қаржылық және мүлкінің мүдделерді көздемеуге; қызметтік міндеттерін адал орындауға кедергі келтірген.
7. Мемлекеттік қызметшінің өзінің қызметтік міндеттерін атқару кезіндегі сыртқы келбеті мемлекеттік аппараттың беделін нығайтуға ықпал етуге, формальдылығымен, ұстамдылығымен және ұқыптылығымен ерекшеленетін жалпы қабылданған іскерлік стильге сәйкес келуге тиіс.

8. Мемлекеттік қызметшілер әрптестері мен қызметтік қарым-қатынаста:

- 1) кәсіпкерлік құруға және нығайтуға ықпал ету және достық қарым-қатынаспен сындарлы ынтымақтастық;
- 2) басқа мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп нормаларын бұзуының жолын кесуге немесе оның алдын алу жөніндегі өзге де шараларды қолдануға;
- 3) әрптестердің жеке және кәсіби қасиеттерінің талқылаудан аулақ болуға; ұжымда олардың абыройы мен абыройын түсіру;
- 4) бейтараптылықтың, әділдіктің үлгісі болу, мүддесіздік, жеке адамның ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеу;
- 5) қолайлы жағдай жасауға бағытталған шараларды қабылдайды кемсітудің кез келген түрін болдырмайтын моральдық-психологиялық атмосфера және қызметкерлердің ар-намысы мен қадір-қасиетіне қол сұғу;

6) жалпы қабылданған әрекеттерге сәйкес келмейтін әрекеттерді жасауға мәжбүрlemeу моральдық-этикалық нормалар;

7) әріптестеріне қатысты негізсіз айыптауларға, фактілерге жол бермеу дәрежелік, ар-намысты қорлау, әдепсіздік және дұрыс емес мәніз-құлық;

8) өзінің діни нанымдарын әріптестеріне таңпауға, бағынысты қызметкерлерді қоғамдық және діни бірлестіктердің, өзге де коммерциялық емес ұйымдардың қызметіне қатысуға мәжбүрlemeуге міндетті.

9. Мемлекеттік қызметшілер мемлекеттік саясат пен ресми қызмет туралы өз пікірін, егер ол мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарына сәйкес келмейтін болса, жария етуге рұқсат етілмейтін ресми ақпаратты ашса, жария етпеуге тиіс.

Мемлекеттік органдардың лауазымды адамдарының атына әдепсіз мәлімдемелер мемлекеттік басқару, басқа да мемлекеттік қызметшілер.

Мемлекеттік органның қызметі туралы көпшілік алдында сөз сөйлеу оның басшысы немесе уәкілетті лауазымды тұлғалары жүзеге асырады мемлекеттік қызметкерлер.

Мемлекеттік қызметшілер мемлекеттік қызметтің беделіне нұқсан келтірмей, пайдалануларды дұрыс жүргізу керек.

10. Мемлекеттік қызметшілер қызметтен тыс уақытта жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтауға, қарапайымдылық танытуға, ерекше мән бермеуге немесе тиісті қызметтерді алу кезінде қызметтік жағдайыңызды пайдаланбаңыз қоғамдық имандылыққа қол сұғумен байланысты қоғамға жат мәніз-құлық жағдайларына жол беру.

Кәсіби этика нормаларын бұзудың алдын алуды үйлестіру 4-тарау

11. Мемлекеттік қызметшілер жөніндегі уәкілетті орган қызметтік әдеп нормаларын бұзудың алдын алуды үйлестіруді заңнама.

Қызметтік этиканы бұзғаны үшін жауапкершілік 5-тарау

12. Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп нормаларын бұзуы әкеп соғады тәртіптік жауапкершілік.

БЕКІТІЛГЕН

Президент Жарлығы

Қазақстан Республикасы

2015 жылғы 29 желтоқсандағы No 153

POSITION

Әдеп жөнндег уәк л туралы

1. Жалпы ережелер

1. Әдеп жөнндег уәк л – қызметт к әдеп нормаларының сақталуын қамтамасыз ету және мемлекетт к қызмет туралы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл туралы заңнаманың бұзылуына жол бермеу жөнндег қызметт жүзеге асыратын мемлекетт к қызметш Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексін (бұдан әрі - Әдеп кодексі) бекіту, сондай-ақ өз функциялары шеңберінде кеңес беру мемлекетт к қызметкерлер мен азаматтар.

2. Әдеп жөнндег уәк л өз қызмет нде «Қазақстан Республикасының мемлекетт к қызмет туралы» 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл туралы» заңдарын, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы 3 аңдарын, Әдеп, осы Ереже, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық акт лер .

Аумақтық бөл мшелер немесе ведомстволардың аумақтық бөл мшелер бар орталық мемлекетт к органдарда (құқық қорғау және арнаулы мемлекетт к органдарды, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрл г н қоспағанда) Әдеп жөнндег уәк лд ң дербес лауазымы енг з луде. шетелд к өк лд ктерде, сондай-ақ облыстар, республикалық маңызы бар қалалар, астана әк мдер аппараттарында.

Аумақтық бөл мшелер немесе ведомстволардың аумақтық бөл мшелер (құқық қорғау және арнаулы мемлекетт к органдарды, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрл г н қоспағанда), орталықтың ведомстволары мен аумақтық бөл мшелер жоқ мемлекетт к органдарда

мемлекетт к органдар, орталық ведомстволардың аумақтық бөл мшелер мемлекетт к органдарға, шетелд к өк лд ктерге, тексеру комиссияларына, облыстық маңызы бар қалалардың, аудандардың, қалалардағы аудандардың әк мдер н ң аппараттарына Әдеп жөнндег уәк лд ң функциялары осы мемлекетт к органдардың қызметкерлер не жүктелед .

Әдеп жөнндег уәк лд ң функциялары мемлекетт к қызметш ге, көшбасшылық позицияны иеленд , сонымен қатар мойындау мен құрметке ие болды команда.

С лтеме. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Президент н ң 01.06.2017 No 487 Жарлығымен . алғашқы ресми жарияланған күн нен бастап қолданысқа енг з лед).

3. Әдеп жөнндег уәк лд ң дербес лауазымын атқаратын адамдар; әдеп жөнндег уәк летт к бер лген департаменттер мен аумақтық бөл мшелерд , шетелд к өк лд ктерд , деректер құрылымына енг з лген аудандық деңгейдег жерг л кт атқарушы органдарды үйлест ру және әд стемел к басшылықты жүзеге асыру мемлекетт к органдар, және орталықтың жауапты хатшысына есеп беред

атқарушы орган, ал жауапты хатшылар немесе осы лауазымды адамдар болмаған жағдайда – мемлекеттік орган аппаратының басшысына немесе лауазымға тағайындауға және қызметтен босатуға құқығы бар тұлғаға береді.

Сілттеме. 3-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Президентінің 01.06.2017 № 487 Жарлығымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі).

2. Әдеп жөніндегі уәкілдің негізгі функциялары

4. Әдеп жөніндегі уәкіл өз құзырет шегінде мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) мемлекеттік қызметшілерге Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет, сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл саласындағы заңнамасының және Әдеп кодексінің талаптарын сақтау мәселелері бойынша консультациялық көмек көрсетеді;

2) мемлекеттік қызметшілердің заңдарда белгіленген шектеулер мен тыйым салуларды сақтауына ықпал етеді;

3) өз жұмыс істейтін мемлекеттік орган басшылығының тапсырмасы бойынша мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп нормаларын бұзу фактілері бойынша жеке және заңды тұлғалардың өтініштеріне қарайды;

4) сәйкес қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыруға ықпал ететін ұжымдағы жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормалар;

5) мемлекеттік қызметшілердің құқықтары мен заңды мүдделері бұзылған жағдайларда оларды қорғауға және қалпына келтіруге бағытталған шараларды қабылдайды;

6) кәсіби әдеп нормаларының сақталуын бақылайды және бақылайды мемлекеттік қызметкерлер;

7) қабылдамау жағдайлары туралы мемлекеттік органның басшылығына хабарлайды мемлекеттік органдардың құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына қызметтік этика нормаларын бұзу фактілері бойынша тиісті шаралар қолдану;

8) мемлекеттік қызметшілер Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет, сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл саласындағы заңнамасын және Әдеп кодексінің бұзылған жағдайларда, құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларға талдау жүргізеді, мемлекеттік органның басшылығына оларды жою бойынша ұсыныстар;

9) Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет, сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл саласындағы заңнамасын және Әдеп кодексінің бұзушылықтардың алдын алу және болдырмау, сондай-ақ мемлекеттік қызметтің оң имиджін қалыптастыру мақсатында азаматтық қоғам институттарымен өзара с-қимыл жасайды және күй органдар;

10) мемлекеттік қызметшілерге Республика заңнамасының сақталуы мәселелері бойынша тұрақты негізде түсіндіру жұмыстарын жүргізеді;

Қазақстан мемлекеттік қызмет, сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл және Әдеп кодексі салаларында;

11) заңнамада белгіленген тәртіппен тиістіге жатады қызметтік әдеп нормаларын бұзған мемлекеттік қызметшілердің жауапкершілігін қарау туралы ұсыныспен лауазымды тұлғаларға;

12) нормаларды бұзудың алдын алу мақсатында өзге де шараларды жүзеге асырады кеңсе этикасы.

5. Әдеп жөніндегі уәкіл жүктелген функцияларды орындау үшін:

1) себептерді талдау үшін қажетті ақпарат пен құжаттарды сұратады және алады және мемлекеттік қызметшілердің Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет, сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл саласындағы заңнамасын және Әдеп кодексінің бұзуына ықпал ететін жағдайлар;

2) өз жұмысстейтін мемлекеттік органның атынан заңнамада белгіленген тәртіппен тиісті уәкілетті органдарға өтініш береді. Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет, сыбайлас жемқорлыққа қарсы с-қимыл саласындағы заңнамасының нормаларын, сондай-ақ Әдеп кодексінің түсіндіру;

3) мемлекеттік органның басшысына оң имиджді қалыптастыруға елеулі үлес қосқан адамдарды көтермелеу туралы ұсыныс енгізеді. мемлекеттік орган және ұжымдағы жағымды ахуал;

4) қажет болған жағдайда өз құзыретіндегі мәселелерді қарау кезінде, кадр қызметінен мемлекеттік жеке тәрізді сұратуға және алуға құқылы қызметкерлер, мемлекеттік қызмет мәселелеріне қатысты басқа да материалдар мен құжаттар.

Сілтеме. 5-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 22.07.2019 No 74 Жарлығымен.

6. Әдеп жөніндегі уәкіл мемлекеттік органның басшысы негізсіз бас тарту алған, тиісті шараларды қабылдамаған немесе Әдеп жөніндегі уәкілдің функцияларын орындауға кедергі келтіретін әрекеттер (әрекетсіздік) жасаған жағдайларда бұл туралы уәкілетті органды хабардар етеді. мемлекеттік қызметшілер (бұдан әрі - уәкілетті орган) немесе оның аумақтық бөлімше.

Мұндай хабарламаны алғаннан кейін уәкілетті орган немесе оның аумақтық бөлімше Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет саласындағы заңнамасында көзделген тиісті шараларды қабылдайды.

Сілтеме. 6-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Президентінің 22.07.2019 No 74 Жарлығымен.

3. Әдеп жөніндегі уәкілдің қызметін ұйымдастыру

7. Мемлекеттік орган басшыларының бейтараптығына негізді күмән тудыратын (мүдделер қақтығысы) лауазымдық өкілеттіктердің тиісінше орындамауға әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар болған кезде әдеп жөніндегі уәкіл өз қызметін дербес негізде жүзеге асырады.

8. Әдеп жөніндегі уәкіл өз қызметіннің нәтижелері бойынша уәкілеттік органға есеп береді. Есептердің ұсыну нысаны мен мерзімдері бекітіледі уәкілеттік орган.

9. Әдеп жөніндегі уәкіл мемлекеттік қызметшілерді және өзге де азаматтарды өзінің міндеттеріне жататын мәселелер бойынша, егер олар өтініш берген болса, не айына кемінде бір рет жалпыға қолжетімді орындарда орналастырылған кесте бойынша қабылдайды.

Қажет болған жағдайда азаматпен немесе мемлекеттік қызметшімен әңгімелесу телефон арқылы немесе ақпараттың дұрыс берілуін қамтамасыз ететін өзге де байланыс құралдарын пайдалана отырып жүргізілуі мүмкін.

Әдеп жөніндегі уәкіл туралы мәліметтер, оның ішінде тегі, аты-жөні, фотосуреті, қызметтік және телефон нөмірлері заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органның интернет-ресурсында және мемлекеттік орган ғимаратында жұртшылық үшін қолжетімді орындарда орналастырылады. мемлекеттік орган.

10. Кәсіби әдеп нормаларының сақталуын бақылау мақсатында, сондай-ақ мемлекет ұжымдағы моральдық-психологиялық ахуалды кемінде жарты жылда бір рет әдеп жөніндегі уәкіл уәкілеттік орган бекіткен нысан бойынша жасырын сауалнама жүргізеді.

ҚОСЫМША

Қазақстан Республикасы Президентінің
Жарлығына
2015 жылғы 29 желтоқсандағы № 153

АЙНАЛДЫРУ

кейбір жарлықтардың күші жойылды
Қазақстан Республикасының Президенті

1. «Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің ар-намыс кодексі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 3 мамырдағы № 1567 Жарлығы (Қазақстан Республикасының ПУАЖ-ы, 2005 ж., N 19, 1-бап. 225).

2. "Қазақстан Республикасы Президентінің жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 27 қарашадағы N 446 Жарлығының 1-тармағының 9) тармақшасы (Қазақстан Республикасының ПУАЖ-ы Қазақстан, 2007 ж., № 43, 499-бап).

3. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 3 мамырдағы № 1567 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 1 сәуірдегі № 1180 Жарлығы (Қазақстан Республикасының ПУАЖ-ы, 2011 ж., № 30, 365-бап).

4. «Мемлекеттік қызметшілердің ар-намыс кодексі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 3 мамырдағы No 1567 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 1 қазандағы No 651 Жарлығы Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы» (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы 2013 ж., No 58, 786-бап).

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК